

TRANSILVANIA.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 2 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.
Pentru strainatate 6 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentulu se face numai pe câte 1 anu intregu.
Se abonédia la Comitétulu asociatiunei in Sibiu, séu prin posta séu prin domni colectoru.

Sumariu: O excursiune botanica in Romani'a si Dobrogea (urmare). — Obiecte donate museului nationalu din Bucuresti de Dr. Hilariu Mitrea. — Procesu verbale alu comitetulu Asociatiunei transilvane, luat in siedinti'a dela 18 Septembre n. — Procesu verbale alu comitetulu Asociatiunei transilvane, luat in siedinti'a dela 26 Octombre n. — Procesu verbale alu comitetulu Asociatiunei transilvane, luat in siedinti'a dela 28 Octombre n. — Bibliografie

O excursiune botanica in Romani'a si Dobrogea,

de Dr. A. P. Alexi.

(Urmare).

XVII. Asclepiadeae R. Brown. Asclepiadeile.

55. *Cynanchum acutum* L.

Briliónca ascutita.

R. cilindrica. T. *volubila*, tereta. Foile *profunducordatu-acuminate*, oposite, intregi. Corol'a glabra. Corón'a esterióra 10-lobata, 5 lobi lanceolati acuti, 5 escedenti din interjectiunile emarginate, corón'a *interióra cinci-lobata*, lobii acuti. Calicele 5-partitu, persistentu. Stamine 5-inserati la bacea corolei, 2-ovarie, 2-stili, stigm'a comuna la ambele stiluri, dilatata, pentagonala, dungile (angulii) glanduliferi. Fr. 2-folicule. Sementi'a imbracata, pendulata. Albumenulu subtire. Embrionulu rectu, cu radica inversa spre hilu.

V. 1. 3 Iuliu—Augustu.

Pe tiermurii mariloru.

Dupa Koch (Syn. Fl. Germ. et Helv. p. 419) pe Scoglio di S. Marino in golfo di Medolino, la partea sudica a Istrii, Tommasini.

Leg. *Constanti'a*, pe tiermurile Pontului Euxinu.

(Kan. Pl. Rom. Ad. et Cor. n. 1242).

XVIII. Convolvulaceae Juss. Convolvulaceile.

56. *Convolvulus arvensis* L.

→ *Volbura (Holbura, forfecaru) de agri.*

Riz. cilindrica, ramósa, repenta. T. *volubila prostrata* s. *scandenta*, cá si foile glabra s. hirta, la basa

ramósa. F. *petiolate, ovate s. oblonge*, obtuse intregi, *ér la basa sagitate*; auriculele ascutite. Pedunculii solitari, axilari, subuniflori. Bracteele dela fióre departate (remote). Cor. infundibuliformu-campanulata, angulatu-5-lobata, 5-plicata. Stilulu nedivisu, bistigmatu. Capsul'a biloculara, loculii bispermici.

T. 100 ctm. Fl. mici, albe s. rosee, mirositóre.

V. 1. 4 Maiu—Septembre.

Pe locuri cultivate, pe araturi, pe siliciu de fluvii.

Leg. *Constanti'a*.

(Bmgt. 292; Sch. En. pl. Tr. n. 2488; F. Fl. Tr. n. 2048; Kan. Pl. R. Ad. et Cor. n. 1268).

Nota. Acésta pl. ca si *C. sepium* L. sunt nisee burniene fórté molestatóre. Rizomele ei sunt afunde si fórté ramificate, de aceea prin holde se stirpescu fórté anevoie. Alteum aceste rizome sunt cautate de porci.

XIX. Boragineae Desv. Juss. Boragineile.

57. *Heliotropium europaeum* L.

Heliotropu europeu (Ochiulu sórelui).

R. fusiforma. T. erecta, mai multu ramósa dela basa, ierbacea, tomentosu-scabrósa (aspra) precum este intréga plant'a. F. ovate, obtuse, intregi, petiolate. Fl. spice, subsolitare, laterale, si geminatu-terminale. Calicele fructiferu stellatu-patentu. Cor. infundibuliforma, limbulu plicatu, gátulu (grumadiulu) deschisu (perviu). Stilulu simplu, ovariu 1, nuci 4, plane la basa.

T. 8—30 cmt. Fl. mici, albe s. palidu-violacee.

V. 1. ☉ Iuliu—Augustu.

Pe locuri cultivate, araturi, prin vii.

Leg. *Macinu* la pólele muntelui *Macinu*.

(Bmgt. 226; Sch. En. pl. Tr. n. 2495; F. Fl. Tr. n. 2055; K. Fl. R. Ad. et Cor. n. 1278).

XX. Solaneae Juss. Solaneile.

58. Solanum nigrum L.

Solanu negru, Patlagele negre vulg. *Zirna.*

R. fusiforma, annuala. T. ierbacea, erecta, ramósa, hirsutu pana lanatu-vilósa, cu cante prominule, (slabu) tuberculata. F. petiolate, ovate subdeltoidee, acute, sinuatu-dentiate, pubescente; perii incurbatu erecti. Fl. in racemi simpli, laterali. Pedicelii fructiferi la vírfu ingrosiati, deflexi. Calicele 5-sepalu, permanentu. Corol'a rotacea, 5-partita s. 5-lobata. Antherele conivente, la vírfu prin 2 pori, (gauri) dehiscente. Bóba (baca) globósa négra.

T. 30—60 ctm. Fl. albe pana violetu-deschisa.

Antherele *mari, galbine*. Colórea bóbeloru este regulatu négra, inse variéza si in alte colori. Neilreich (Fl. v. Niederöst. p. 535) face dupa colorile bóbei 5 varietati:

α) *viride*, cu bóbe verdi syn. *S. humile* Bernh.

β) *luteum*, cu bóbe galbine cá céra, syn. *S. flavium* Kit.

γ) *croceum*, cu bóbe siofranee pana rosiiu-orangie. Syn. *S. nigrum villosum* L.

δ) *miniatum*, bóbele apatosu-rosie, Syn. *S. miniatum* Bernh. in Wild. En. hort. berol. 1. p. 236.

ε) *legitimum*, cu bóbe negre.

Syn. *S. nigrum L. recollata de mine.*

(Rehb. Icon. X. f. 1283; Koch Syn. Fl. Germ. et Helv. ed. III. p. 440 n. 4).

V. 1. ☉ Iuliu—Octombre.

Pe locuri cultivate si necultivate, lângá drumuri, garduri, muri, araturi.

Leg. *Megidie, Constanti'a, Macinu.*

Syn. *S. vulgatum* Bmg. en. 1. n. 354.

S. nitens, decipiens, Schultesii, Tauschii et Reineggeri Opiz in Ber. oecon. Fl. Böh. 3. 1. XX—XXIV.

S. hirsutum et *S. acutifolium* Kit. Kanitz addit 1864 p. 136. (Kan. Pl. R. Ad. et Cor. n. 1333; Sch. En. pl. Tr. n. 2565; F. Fl. Tr. n. 2114).

Nota. Acést'a este o buruiana si inca veninósa. Din tulpina si din bóbele ei se estrage unu sucu „*Solaninulu*“ care este unu veninu narcoticu ma chiaru si omoritoriu. Cându se usuca acésta planta produce unu mirosu ametitoriu. Bóbele au unu gustu amarú si producu inbetaciune si vomare. Paserile domestice pieru déca manca bóbe de acestea. Wittstein ne povestese cumcá aru fi muritu o copila la câteva césuri dupa ce a mancatu frundia de acésta pl. Porcii cari manca *S. negru* sémena cu porcii músicati de cáni turbati. *Dioscorides* a numitu acésta pl. *στρούχρος κηπαίος* (*Solanu* crescatoriu in gradini).

59. Solanum Dulcamara L.

Solanu dulce-amaru vulg. *Losniciora.*

R. ramósa, perenne. T. fruticósa (frutescenta), lemnoáa, ramósa, ramii ierbacei culcata (procumbenta) séu scadenta (urcatóre), impreuna cu foile adpresu perósa. F. petiolate ovate s. oblongu-ovate, acuminate, întregi, la basa adese-ori cordate, superiórele hastate s. semihastatu-auriculate. Fl. in corymbi subopositifoliali. Bóbele elipsoidice, rosie.

Celelalte caractere cá si la *S. nigrum*. Ramii culcati 30—60 ctm., ér' cei urcatori pana la 3 metri. Fl. violacee, laciniele retroflexe. Antherele mari, galbine.

V. 1. † Iuniu—Augustu.

Pe lângá parae, siantiuri, marginea paduriloru, preste totu prin locuri umede.

Leg. *Macinu.*

(Bmgt. n. 353; Sch. En. pl. Tr. n. 2566; F. Fl. Tr. n. 2116; Kan. Pl. R. Ad. et Cor. n. 1336; Koch Syn. Fl. Germ. et Helv. ed. III. p. 440).

Nota. Cu deosebire din ramii tineri anuali cunoscuti sub numirea de *Stipites dulcamarae*, se estrage cá si dela *S. nigrum*, *Solanin*; apoi inca unu extractu numitu *Dulcamarin*. Acesti rami sunt la inceputu de gustu amarú, mai târziu inse dulce, de unde si-au luatú numirea de *Dulcamara*. Acésta planta este si oficiala. *Extractum dulcamarae* este cunoscutu cá unu mediulocu fórte puternicu contr'a morburiloru de pieptu, de piele, de rane grele. Bóbele sunt veninóse si influintiéza puternicu asupr'a tubului de digestiune. *Dioscorides* numesce acésta planta *στρούχρος ύγρωτισός* (*Solanu* adormitoriu).

60. Physalis Alkekengi L.

Popoleu vulgáru. (Popele).

R. teretra, ramósa, repenta. T. ierbacea, erecta, simpla s. ramósa, impreuna cu foile hirta. F. petiolate, ovate, acute s. acuminate, repande. Fl. solitare, axilare, pedunculate, nutante cá si calicele fructului. Calicele 5-sepaliu, persistente, pe timpulu maturitatii cu multu mai mare, oviformu, inflatu. Corol'a rotacea, 5-lobata. Antherele conivente, longitudinalu dehiscente. Bóbele inchise in calice, 2-loculare, multi-spermice.

T. 30—70 ctm. Fl. albe, marisióre. Calicele fructului de 2—3.5 ctm. de mare, arachnoideu-vinosu, la inceputu verde, in urma impreuna cu bób'a miniatu (rosiapatósa). Bóbele sunt dulci nesticacióse si sunt cautate fórte tare de cátra fasani. Calicele inse secretéza pe partea interióra unu sucu narcoticu fórte amarú.

V. 1. † Maiu—Iuliu.

Pe locuri umede si umbróse, in vii, tufisiuri.

Leg. *Macinu.*

(Bmgt. 352; Sch. En. pl. Tr. n. 2569; F. Fl. Tr. n. 2117; Kan. Pl. R. Ad. et Cor. n. 1339; Heuff. En. Pl. in Ban. Tem. n. 1230).

Nota. Bóbele se manca pe unele locuri crude séu preparate in otietu. De pe partea interióra a calicelui se secretéza o pulbere, care atingéndu bóbele le da unu gustu fórte reu si amarú. In multe locuri se cultivéza acésta planta prin gradini, pentru-cá calicele ei celu frumosu-rosiu remane aternatu si preste iérna.

Numirea o are dela *φυσκαλός*=besica pentru calicile ei inflatu si dela cuventulu arabu *Alkekengi* luatú dela cuventulu elinu *ἀλικάκαβον* (*άλς*=sare *κάκαβος*=óla, adeca fructu saratu in calice besicosu).

XXI. Verbasceae Bartl. Verbasceile.

61. Verbascum phlomoides L.

Luminarica vulgáru.

R. fusiformu-ramósa. T. erecta, indesatu-tomentósa cá si intréga pl. F. crenate, inferiórele oblongu-obovate,

atenuate in petiolu, obtuse s. acute; superioarele oviforme, eleptice s. oblongu-lanceolate, acute s. acuminate, acusi sesile cu *basa semiamplexanta acusi multu puçinu decurente dela unu foiu la altulu*. Fl. solitari si fasciculate in racemi solitari. Racemii elongati, laxi s. condensati, simpli s. la basa ramificati. *Pedunculii mai scurti decätu calicele*. *Corol'a rotacea, plana*. *Filamentele 2 mai lungi glabre s. la vârful puçinu peröse, de 2 ori mai lungi decätu antherele decurente pe deo parte, 3 filamente mai scurte albu-lanate*. *Stigma'a cuneiforma bivalvata*.

T. 60—140 ctm. Racemulu 30—60 ctm.

Corol'a galbina (flavescenta), rare-ori alba, mirositoare.

V. 1. ☉ Iuliu—Augustu.

Pe coline, locuri necultivate, petröse, l. drumuri câmpii arenöse.

Leg. *Faurei*.

Syn. *V. rugulosum* Willd. en. h. berol. 1224.

V. Thapsus Plenk. t. 109.

V. australe Schrad. monogr. 1. p. 28 t. 2.

(Bmgt. n. 337; Sch. En. pl. Tr. n. 2588; F. Fl. Tr. n. 2125; Kan. Fl. R. Ad. et Cor. n. 1354; Koch Syn. Fl. Germ. et Helw. ed. III. p. 442).

Nota. Fl. si foile dela acësta pl. precum si dela *V. thapsus* si thapsiforme au unu gustu dulceu-mucosu, de aceea sunt oficinale si cunoscutu sub numirea de *Herba et flores verbasci*. Cu deosebire sunt folosite florile in forma de thëe contra tusei si a altoru morburu de pieptu, contr'a friguriloru si altele. Foile se folosescu asemene la mai multe specii de medicina. Radecinile pisate (sdrobite) si amestecate cu farina dau unu bunu nutrementu la gaini.

Se mai folosescu tôte speciële de aci la decorarea de gradini.

Numirea si-o iä dela *barbatum* schimositu de *Tournefort in verbasum*, si dela $\varphi\lambda\acute{o}\mu\omicron\varsigma$ =ierba flocoäsa si $\epsilon\iota\delta\eta\varsigma$ =simile.

XXII. Antirrhineae Juss. Antirrhineile.

62. *Linaria genistifolia* Mill.

Linarica genistifolia (cu foi cá drosiorulu, *grozama*) vulg. *Inu selbaticu*; *Buruiana de inu*.

Riz. cilindrica, ramösa, repenta. T. erecta, glabra si ceruleu-pruinösa precum este intrëga plant'a deasupra paniculatu ramösa. F. alterne, imprastiate (sparse), lanceolate, oblongu-lanceolate s. subovatu-lanceolate, acuminate, intregi, 3—5 nervate. *Racemii laxi*. Calicele 5-partitu, laciniele calicelui la base mai late, de aci atenuatu-acute, mai lungi decätu capsul'a. *Corol'a 2-labiata, la basa pintenata*, buz'a superioära 2-fidata, cea inferioära trifidata in mediulocu umflatu-prominenta, gätulu (grumadiulu) multu puçinu inchisu (claudentu). Stam. 4, didynamici. Capsul'a 2-loculara, dehiscenta in 2 valvule. *Sementi'a ovata, 3-anghiulata (trigonalä), nearipata, rugösa, impresu-punctata*; unghiurile (dungile) acute, nepunctate.

T. 50—130 ctm., ramii virgati. Pintenulu corolei pàna 16 m/m. de lungu. *Fl. galbina-citrina*. Sementi'a négra.

XIV. 2. 4 Iuliu—Augustu.

Pe locuri montöse si colinarie, pe locuri tufösa.

Leg. *Constanti'a, Megidie, Faurei*.

Syn. *Antirrhinum genistifolium* L. Jacq. A. t. 244.

(Bmgt. 1256; Rehb. ic. crit. f. 626; Sch. En. pl. Tr. n. 2461; F. Fl. Tr. n. 2163; Kan. Pl. R. Ad. et Cor. 1380).

63. *Veronica spicata* L.

Veronica spicata, vulg. *Ventriclica (spicata)*.

Riz. cilindrica, nodösa, ramösa, plecata s. verticale, rare-ori subrepenta, multu-fibrösa. T. erecta s. ascendenta, impreuna cu foile pubescenta, glandulosu-pubescenta s. cu deosebire in partea inferioära glabra, simpla s. deasupr'a umbelatu-racemosu-ramösa pàna paniculatu-ramösa, 1-multu-spicata, spicele condensatu-florale. *F. opposite, ovate s. lanceolate, crenatu-serate, la basa si la vârful multu puçinu intregi*, acute s. cele inferioäre obtuse, càtra basa atenuate s. rotundite, sesile s. petiolate. *Fl. in racemi terminali, subsolitari, elongati, spiciformi förte desi (condensati)*. *Br. lanceolatu-subulate, mai lungi decätu (superante) pedicelele*, mai scurte decätu florile. Calicele 4-partitu. Perii calicelui articulati. Corol'a fàra pinteni, cu limbu subbilabiatu, 4-fidata cu tubu cilindricu, rotaceu, gätulu deschisu. Stam. 2. Capsul'a 2-loculara, subrotunda, emarginata, turgida.

T. pàna 35 ctm. F. nici odata nu sunt verticilate, cordate s. incisus-serate.

II. 1. 4 Iuliu—Augustu.

Pe coline seci, l. vii, marginea paduriloru, siesuri.

Leg. *Macinu*.

Dupa Kan. Pl. R. la *Ciocanesci*.

Syn. *V. spicata a) vulgaris* Koch Syn. Fl. Ger. ed. III. p. 457.

V. spicata Schur En. pl. Tr. n. 2666.

V. Clusii Schott in R. et S. 194.

V. squamosa Presl. cech. p. 2. Rehb. exc. germ. p. 370.

(Bmgt. n. 21; F. Fl. Tr. n. 2187; Kan. Pl. R. Ad. et Cor. n. 1400).

64. *Veronica orchidea* Krantz.

Veronica orchidea s. crestata.

Riz. cilindrica, nodösa, ramösa, plecata s. verticale, rare-ori subrepenta, multifibrösa. T. erecta s. ascendenta, impreuna cu foile pubescenta, glandulosu-pubescenta, in partea inferioära glabra, simpla s. deasupr'a umbelatu-racemosu-ramösa pàna paniculatu-ramösa, 1-multu-spicata. *F. oblonge s. cele inferioäre ovatu-oblonge, subcrasse (subgröse) tömn'a adese-ori rosea, uscata flavescenta*; *laciniele la eflorescentia porrecte, celu superioru mai mare conduplicatu, inchidiendu organele de fructificare, celelalte 3 lacinii volubile la vârful revoluate, in urma tôte 4 laciniiile plane, celu superioru indreptatu in susu, er' cei 3 inferiori in josu astufeliu, càtu organele sexuale iesu afara printre labi'a (buz'a) inferioära si cea superioära (excedente)*.

Celelalte caractere cá si *V. spicata*. Multi autori o clasifica numai cá o varietate dela *V. spicata* între cari si Koch (Syn. Fl. Germ. et Helv. ed. III. p. 457) Neilreich (Fl. v. Nied. p. 558).

T. 30—50 ctm. Are mare asemenare cu *Orchis* atátu prin foile lucitóre si coriacee (pelóse) cátu si prin habitulu ei batatoriu la ochi si prin florile fórté caractéristice bilabiatu-volubile cá la *Orchis*.

II. 1. 2 Iuliu—Augustu.

Pe siesuri, coline seci, marginea padurilor.

Syn. *V. spicata* var. *cristata* Koch Syn. Fl. Ger. et Helv.

V. cristata Bernh.

V. hybrida M. Biele Fl. t. c. 1, 8, 3, 9 non L.

V. crassifolia Kit. in R. et S. 1, 96.

(Bmgt. 1.22; Sch. En. pl. Tr. n. 2668; F. Fl. Tr. n. 2188; K. Pl. R. n. 1401).

Nota. Ambele aceste specii se folosescu in horticultura. Numirea de *Veronica* s'a datu la acestu genu de plante intru eternisarea sfintei *Veronica (vera-unica virgo, adéca unica virgina adeverata)* carea, dupa o icóna ce se afla in biseric'a St. Petru in Rom'a, a intinsu lui Christosu cându ducea crucea pe muntele *Calvariei* o batista, cá sè se stérgea de sudori, in care batista a ramasu intiparitu chipulu lui Christosu.

XXIII. Labiatae Juss. Labiatele.

65. *Salvia Aethiopsis* L.

Salvia (Fale) etiopica.

R. fusiformu-ramósa. T. ierbacea, erecta, patentu-ramósa, multifoiata, *impreuna cu calicele albu lanatu*. F. petiolate, ovate s. oblonge, la basa adese-ori cordate, acute, cinuatu s. lobatu incisate si neegal-crenate, rugósa, pe fatia si pe dosu s. numai pe dosu albu-lanate; cele basilare rosulate, cele caulinare oposite, cele superióre sesile, acuminate. Fl. fasciculate. Fl. 6—10 in spice verticilu-spuriate. Br. concave subrotundu-ovate, cuspidate, imprasciatu-lanate si glandulosu-punctate cá si corolele barbate. Fl. hermafrodite. *Calicele 2-labiatu, labi'a superióra 3-dentiata, dintii calicelui ovati, acuti, spinosu-aristati, labi'a inferióra bifidata.* Corol'a bilabiata, partea interióra a tubului nuda. Staminii 2, mai scurti decâtu corol'a. Pistilulu prominentu din labi'a superióra.

T. 30—95 ctm. pyramida-forma. Corol'a mica, alba, puțin subrosu-perósa.

II. 1. ☺ Iuniu—Iuliu.

Pe locuri necultivate, la marginea drumurilor.

Leg. *Megidie*.

(Koch Syn. Fl. Germ. et Helv. ed. III. p. 479; Sch. En. pl. Tr. n. 2793; F. Fl. Tr. n. 2289; Kan. Pl. R. Ad. et Cor. n. 1455).

66. *Salvia pratensis* L.

Salvia (Fale) de câmpu.

R. fusiformu-ramósa. T. erecta, simpla s. ramósa, paucifoiata, *pubescenta pâna vilósa, in partea superióra*

(superne) *impreuna cu bracteile, calicele si corol'a glandulosu-glutinósa*. F. petiolate, ovate s. oblonge, la basa dese ori cordate, acute, duplu crenate s. erosu-crenate, câte odata sublobate, rugóse pe fatia glabre, pe dosu tomentóse; *radicalele rosulate, caulinarele oposite, ér' parechea superióra sesila.* Fl. fasciculate in spice spuriu-verticilate. Br. ovate, acuminate, verdi, mai scurte decâtu calicele, ierbacei. Labiele superióre ale calicelui scurtu-tridintiate, cele inferióre bifidate, dintii ovati, mucronati. Stam. mai scurti decâtu corol'a. Pistilulu prominentu din labi'a superióra a corolei.

T. 30—70 ctm. ierbacea, corol'a albastra (cerulea), rosea rare-ori alba.

II. 1. 2 Maiu—Iuliu.

Pe ríturi, araturi, lângá drumuri, fórté respandita.

Leg. *Constanti'a, Faurei*.

Syn. *S. variegata* Kit. in Wild. en. 1.39; Koch. synopsis. Fl. Germ. et Helv. ed. III. p. 480.

(F. Fl. Tr. n. 2292; Sch. En. pl. Tr. n. 2795; Bmgt. n. 66; Kan. Pl. R. Ad. et Cor. n. 1458).

67. *Thymus pannonicus* Allion.

Cimbru panonicu.

R. ramósa. T. subfrutescenta, repenta, adese-ori ramósa. Ramii erecti s. ascendenti, perosi giuru impregiuru ori numai la dungi. F. cea mai mare parte oblonge s. lanceolate, cátra basa atenuate, câte odata lineare, la margine întregi glabre s. hirsute, glandulosu-punctate. Fl. fasciculate in verticili axilari. Calicele bilabiatu, buz'a superióra 3-dentiata, cea inferióra bidentiatá. Corol'a bilabiata, *labi'a superióra emarginata, ovatu-subquadrangulata, labi'a inferióra trifidata.* Stam. 4, departati, in partea superióra patulati, sacii (saculetii) anthereloru reuniti oblicu in unu conectivu dilatatu subtriangularu.

Florile purpurie.

XIV. 1. 2 Iuniu—Septembre.

Pe ríturi, coline, l. drumuri, marginea de paduri. Este respandita pâna in regiuni alpine.

Leg. *Constanti'a*.

Koch (Syn. Fl. Germ. et Helv. ed. III. p. 482) clasifica acésta pl. de o varietate la speci'a *Thymus serpyllum* L., *S. pannonicus*. Asemene si Neilreich (Fl. v. Niederöst. p. 492).

Syn. *T. montanus* W. K. fl. rar. h. t. 71.

T. numularius M. B. 2. p. 59.

T. Marschallianus Willd M. B. l. c. p. 403.

T. collinus M. B. l. c. 3. p. 401.

T. hirsutus M. B. l. c. 406 St. h. 70.

T. glabrescens Willd.

T. pannonicus Berth. in D. C. prodr. XII 202 p. p.

(Sch. En. pl. Tr. n. 2819; Rchb. pl. crit. IX; Kan. Pl. R. n. 137; Ad et Cor. n. 1468).

68. *Stachys annua* L.

Stachida annuala (*Fale annuala*).

R. fusiforma, annuala. T. erecta, ramósa, subglabra precum este intréga plant'a, s. in partea superióra pubescenta. F. petiolate, ovate pâna oblongu-lanceolate, obtuse s. acute, serate, crenate s. subintregi (subcrenate), floralele deasupra multu mai mici. Fl. fasciculate, in spice verticilate, verticelii din 2—6 flori. Cal. vilosu, dintii mucronatu-subulati, lanceolati, mai scurti decâtu tubulu corolei, mucronii mai pâna la vârful pubescenti. Calicele 5-dentiatu, la maturitatea fructului deschisu. Corol'a bilabiata, labiu superioru concavu, in fine planu, labiulu inferioru 3-fidatu, edentiatu cu laciniile mediulociu mai mare obcordatu. In tubulu corolei o cununa de peri. St. 4, aproximati, sub labiulu superioru alu corolei paralele, impreuna cu stilulu prominenti din gâtulu corolei, cei inferiori dupa deflorare contorti si extrorsu-reflexi, cei superiori mai scurti. Saculii antereloru dehiscente prin o rima (crepatura) longitudinala. Nucele rotundiatu-obtuse. Bracteele minute (filiforme), multu mai mici decâtu calicele.

T. 20—30 ctm. Corol'a alba, labiulu inferioru palidu-galbinu, in gátu cu puncte purpurie.

XIV. 1. ☉ Maiu—Septembre.

Printre semenaturi, ogóre. In pamentu argilosu si calcaricu. Fórte respanditu.

Leg. *Macinu*, *Fauriei*.

(Bmgt. 1198; Sch. En. pl. Tr. n. 2882; F. Fl. Tr. n. 2353; Kan. Pl. Rom. n. 1349; Ad. et Cor. n. 1509).

69. *Stachys angustifolia* M. B.

Stachida (*Fale*) cu foi anguste.

Se caracteriséza spre deosebire de celelalte specii prin foi lineale lungi si chiaru acciforme.

T. 15—30 ctm., colórea alba-galbinióra.

Se afla pe rituri.

Leg. *Macinu* (pe platou, la pólele muntelui).

Acésta pl. este un'a din acele rari pl. ce se afla numai in pârtile sudice europene. In *Flor'a Transilvaniei*, a *Banatului* si a *Ungariei* nu-mi este cunoscuta sè se afle. Dupa Kanitz nici in Romani'a nu se afla decâtu in *Dobrogea* pe câmpuri si munti petrosi.

(Kan. Fl. R. n. 1349; Ad. et Cor. n. 1513).

Nota. Numirea si-o imprumuta dela inflorescentia, care la multe este spicu = *σταχύς*. *St. annua* cá si *St. arvensis* sunt buruene ce se mistuiescu fórte anevoie de animale. Unele din genulu acest'a au fostu numerate intre cele oficinale. Pentru florile loru sunt cautate de cátra albine.

70. *Sideritis montana* L.

Erba de feru munténésca.

R. fusiforma, simpla. T. ierbacea, erecta s. ascendenta simpla séu dela basa ramósa lanatu-villósa cá intréga plant'a. F. lanceolate, acute, intregi s. dinainte serate in petiolu atenuate. Fl. fasciculate in spice lungi

verticilate. Calicele bilabiatu 5-fidatu, mai lungu decâtu corol'a, labiulu superioru alu calicelui trifidatu. Corol'a bilabiata. Stam. 4 inchisi impreuna cu pistilulu in tubulu corolei, cei deasupra mai scurti. Nucele la vârful rotunditu-obtuse.

T. 15—30 ctm. Florile fórte mici, galbine (citricice) cu buzele la margini fuscóse.

XIV. 1. ☉ Iuliu—Augustu.

Pe rituri, in vii, pe coline, araturi.

Leg. *Constanti'a* (pe ritu).

Syn. *Hesiodia montana*. Dumort. Fl. belg. 44.

H. bicolor Monch.

Burgsdorfia montana Rchb. exc. germ. p. 327.

(Bmgt. 1163; Sch. En. pl. n. 2888; F. Fl. Tr. n. 2358; Kan. Pl. Rom. n. 1351, la Verciorov'a; Ad. et Cor. n. 1515).

Nota. Acésta numire de *Sideritis* a imprumutatu-o Lineu dela alte plante de ale vechiloru Elini, cu asemene numire, ce se credeau cumcà vindeca ranele produse prin feru (*σίδηρος* = feru). O specie *S. syriaca* L. se cultivéza si adi prin Greci'a si se folosesece cá medicina de casa contr'a friguriloru si alte morburu si cá atare este cunoscuta sub numirea de *thée grecésca*.

71. *Marrubium peregrinum* L.

Marubiu peregrinu.

Riz. cilindrica, oblica, deasupra ramósa. T. erecta s. ascendenta, patentu-ramósa, mai multu albu-desu-tomentósa cá si intréga plant'a; ramii divaricati. F. petiolate, inferiórele ovate s. subrotunde, obtuse, de multe ori lipsescu; superiórele mai anguste, oblongu-lanceolate, crenatu-serate, cele dela partea dinapoi intregi. Fl. fasciculate in verticili axilari de 6 pâna pluriflorali. Calicele 5—10 dintiatu, dintii si bracteele subulati tomentosi. Corol'a bilabiata. Labiu inferioru 3-fidatu, laciniulu de mediulocu mai mare, subrotundu. Nucle la vârful truncate prin unu planu 3-angularu. Celelalte caractere cá si la *Sideritis montana*.

T. 15—30 ctm. virgulta. Fl. albe fórte mici.

XIV. 1. 4 Iuliu—Augustu.

Prin locuri necultivate, pe araturi, marginea vieloru, a drumuriloru.

Leg. *Macinu*.

Syn. *M. peregrinum* var. *β. angustifolium* Koch. (Syn. Fl. Germ. et Helv. ed. III p. 494).

M. ereticum Mill. dict. n. 3. Spr. hal. t. 6. f. 2. Rchb. ic. 3. f. 461.

M. peregrinum. Jacq. a. t. 160.

(Sch. En. pl. Tr. n. 2891; Fl. Tr. n. 2359; Bmgt. n. 1201; Kan. Pl. R. n. 1325, la Berladu, Mont. Valcei si Gorjulu; Ad. et Cor. n. 1516).

Nota. Numirea de *Marubium* se deriva dupa unii botanisti dela cuv. ebraicu *mar* = amaru si *rob* = multu, pentru gustulu celu fórte amaru. Dupa Linné se deriva dela *Maria-urbs* (orasiu mlatinosu) unu orasiu in Latiulu celu anticu, lângá laculu *Fucinus*, unde se afla acésta planta numerósa.

In anticitate se folosiá atátu acésta pl. cátu si *M. vulgare* L. cá officinale. Suculu se amesteca cu *miere* si cu *miru* si astufeliu se prepara o medicina contr'a imbataciuniloru provenite diu plumani. Chiaru si acum'a se mai folosescu foile cele própsete, cari cá si florile au unu mirosu fórté aromaticu, cá unu mediulocu contr'a dureriloru de pieptu. Vitele nu le manca.

72. Ballota nigra L.

var. a) foetida Koch.

Catusia negra.

R. ramósa. T. erecta, ramósa, impreuna cu foile, hirta. F. petiolate, profundu-dentiate, inferiórele ovatu-subrotunde, obtuse, superiórele ovate séu cordate, acute. Fl. in cyme pedunculate oposite s. axilare, formandu verticili departati séu deasupr'a apropiati. Cal. 5-dentiatu, dintii latu-ovati, terminati in o arista asiá de lunga cá dintele ori mai scurta. Cor. 2-labiata, labiulu superioru concavu, intregu s. emarginatu; labiulu inferioru 3-fidatu, laciniulu intermediu obcordatu, in tubulu corolei o cununa de peri. St. 4, prominenti impreuna cu pistilulu, aproximati, paraleli cu labiulu superioru. Saculii antereloru dehiscenti prin o rima longitudinala. Nucele la vírfu rotunditu-obtuse.

T. 30—120 ctm. F. pendulate. Fl. violacee, rare-ori albe.

XIV. 1. 4 Iuniu—Augustu.

Pe câmpuri arenóse, lângá vii, garduri, drumuri, in dumeturi.

Leg. *Macinu.*

Syn. *B. foetida* Lam. dict. 1. 357.

B. nigra Sm. brit. 635.

B. borealis Schweig. Rehb. ic. VIII. f. 1042.

(Sch. En. pl. Tr. n. 2892; F. Fl. Tr. n. 2362; Kan. Pl. R. n. 1355, la Virciorov'a; Ad. et Cor. n. 1519).

Nota. Acésta pl. este fórté respandita preste totu loculu. In vechime se folosiá cá pl. oficinala contr'a morburiloru reumatice. Ierbivórele nu o manca, dar' cu atát'a este folositoare pentru albine de óre-ce infloresce preste intréga vér'a, de aceea unii agricultori o cultivéza spre acestu scopu.

73. Leonurus cardiaca L.

Leonuru vulgáru, vulg. Talp'a gascei, Crést'a Cucosinului, Érba flocósa.

R. fusiformu-ramósa. T. erecta, ramósa, subglabra s. vilosiuscule (scurtu-vilóse). F. petiolate, deasupr'a subglabre, dedesuptu pubescente pâna tomentóse; inferiórele palmate, 5—7 fidate, la basa ovate, laciniile oblonge, incisu-dentiate, adese-ori 3-fidate; superiórele 3-fidate la basa cuncate, laciniile profundu dentiate s. integri. Fl. fasciculate, in spice lungi foliate verticilate. Calicele 5-dentiatu. Corol'a bilabiata, labiulu superioru concavu fórté villosu; labiulu inferioru 3-fidatu revolutu in unu fasciculu oblongu. St. 4, aproximati, impreuna cu pistilulu prominenti din gátulu flórei, paraleli sub labiulu superioru, saculii antereloru dehiscente longitudinalmente. Nucele la vírfu trunchiate in unu planu triangularu.

T. 60—170 ctm. F. verdi, pendulate. Corol'a mica, purpurie, labiulu inferioru ochroleucu si cu pete lutee, purpuriu-punctate

XIV. 1. 4 Iuniu—Augustu.

Lângá garduri, ziduri, drumuri, locuri pustiite, ríturi.

Leg. *Buzeu.*

(Bmgt. 1203; Sch. En. pl. Tr. n. 2894; F. Fl. Tr. n. 2363; Kan. Pl. R. n. 1356, mont. Valcei si a Gorjului; Ad. et Cor. n. 1520).

Nota. Acésta pl. are unu mirosu f. neplacutu si se folosiá contra morburiloru de stomachu si bateriloru de inima, cu deosebire la copii. Unele ingrigitoare de copii punu si astadi acésta pl. in léganulu copiiloru in credintia de a avea óre-care influentia.

74. Ajuga chamaepitys Schreb.

Veneritia de aratura.

R. fusiforma. T. culcata s. ascendenta, mai multu ramósa, vilósa cá intréga plant'a. F. petiolate, glutinóse, 3-partite cu lacinii obtusi angustu-lineali. Fl. solitari, axilare. Calicele 5-dentiatu. Corol'a unilabiata, labiulu superioru fórté scurtu, celu inferioru 3-fidatu, cu laciniulu de mediulocu mai mare, obcordatu; tubulu corolei de 2 ori mai lungu decátu calicele. In tubulu corolei o cununa de peri. St. 4 aproximati, paraleli.

T. pâna 15 ctm. Cor. alba, labiulu inferioru galbinu-citriniu.

XIV. 1. ☉ Iuniu—Septembre.

Pe araturi, ogóre, pe pamentu calcaricu.

Leg. *Faurei.*

Syn. *Teucrium Chamaepitys* L. sp. 787. Fl. d. t. 733.

Chamaepitys vulgaris Link. Handb. 1,455.

C. trifida Dumont. Fl. belg. 42.

(Sch. En. Fl. Tr. 2914; Bmgt. 1148; F. Fl. Tr. n. 2380; Kan. Pl. R. u. 1372; Ad. et Cor. n. 1536, Cristesti).

Nota. Acésta planta are unu mirosu cá de rosmarinu (*Rosmarinus officinalis* L.). Vitele nu'la manca. Mai de multu se folosiá contra morburiloru de reumatismu.

75. Teucrium Polium L.

Dumbetiu alburiu.

R. ramósa. T. ascendenta, subfructicósa, impreuna cu intréga pl. canescentu-tomentósa, lanata s. perosu-hispidata. F. sesile cuneate, oblonge s. lineare obtuse, crenate, la margine revolute, tomentóse. Fl. in verticeli condensati in capituli terminali; capitulii pedunculati, subrotundi si ovali. Calicele 5-dentiatu. Corol'a 1-labiata. Labiulu superioru alu corolei subpartitu, laciniile acestui labiu plecate pe laciniile labiului inferioru 3-partitu, de aceea aparu acesté de a fi 5-fidate; laciniulu mediu mai mare, rotundu si oblongu. In tubulu corolei lipsesce cunun'a perósa. St. 4, aproximati paraleli. Saculii antereloru dehiscenti prin rima longitudinala.

Fl. ochroleuca (albu galbia).

XIV. 1. 4 Iuliu—Augustu.

Pe locuri seci, petrôse, rituri.

Leg. *Macinu, Constanti'a.*

Janka a aflatu la Ploesci printre vii.

In Flor'a Transilvaniei si a Banatului dupa cãtu imi este cunoscutu, nu se afla nicaire.

(Koch. Syn. Fl. Germ. et Helv. ed. III. p. 499; Kan. Pl. Rom. n. 1376; Ad. et Cor. n. 1540).

(Va urmã).

Obiecte donate museului nationalu din Bucuresti,

de dr. *Hilariu Mitrea, medicu militariu de I-a clasa in serviciu holandesu din Indi'a orientala-holandesa.*

I. Maimutie si alte animale mai cu sãma din Borneo (Moeara Teweh).

1. *Semnopithecus frontatus*. Muller. (2 exemplarie).
2. *Galeopithecus volans*. (3 exemplarie).
3. *Nasalis larvatus*. Geoffroya. (1 exemplariu).
4. *Cheiromeles torquatus*. Horsfield (1 exempl.)
5. *Heilobates Mulleri* (in limb'a malaja numitu (wau(w) wau(w) (3 exemplarie) v. Martin.
6. *Semnopithecus rubicundus*. Salomonu Muller u. Schlegel. (1 exemplariu).
7. *Macacus cynomolgus*. Schreber (1 exemplariu).
8. *Pteromis nitidus*. Geoffroya (1 exemplariu).
9. *Pteropus edulis* (Fliegender Fuchs, (in limb'a malaja Kalong) (3 exemplarie).
10. *Tarsius spectrum* (Gespenstmaki) (1 exempl.)
21. *Tragulus kanehil* (limb'a mal. Kantjil, Zwergmoschus) 1 exemplariu)
12. *Gymnura Rafflesi*. Horsfield (1 exemplariu).
13. *Paradoxurus musanga*. Gray (2 exemplarie).

II. Sierpi etc. adunati partea cea mare de pe insul'a Borneo (Moeara Teweh) si insul'a Iav'a.

1. *Dendrophis caudolineata*. Gunth. spec. Gray (5 exemplarie).
2. *Dendrophis picta*, spec. Gm. elin. Schlegel (6 ex.).
3. *Dendrophis formosa*. Schlegel spec. rara. (1 ex.).
4. *Compsosoma melanurum*. Dum. u. Bibron, spec. Schlegel (5 exemplarie).
5. *Dipsas dendrophila*. Wagler (1 exemplariu).
6. *Gonyosoma oxycephalum*. Dum. u. Bib. spec. Boie (2 exemplarie).
7. *Dracops prasinus*. Dum. u. Bib. spec. Boie (6 ex.).

8. *Crysopelea ornata*, variatio borneensis. Dum. u. Bib. spec. Schau (4 exemplarie).

9. *Zoacys fuscus*. Gunth. species rara, (6 exempl.).

10. *Python reticulatus*. Dum. u. Bib. spec. Sneider (1 exemplariu).

11. *Xenopeltis unicolor*. Reinuard u. Cantor (1 ex.).

12. *Tropidonotus flaviceps* (subg. *Amphiesma*) species rara, Dum. Bib. (1 exemplariu).

13. *Homalopsis buccatus*. Schlegel spec. Linee (2 ex.).

14. *Gavialis Schlegeli*. Muller (2 exemplarie).

15—16. *Hydrosaurus salvator*. Laurenti (10 ex.).

17. *Cylindrophis rufus*, spec. Laurenti. Gray (1 ex.).

18. *Naja tripudians*, variatio nigra. Merem.

19. *Crysopelea ornata*, variatio fasciata. (1 ex.).

20. *Lycodonaulicum* spec. Linée. Dm. Bib. (1 ex.).

21. *Hypsirhina enhydris* spec. Schneider. Dm. u. Bib.

22. *Gecko monarchus*. Gray spec. Dm. u. Bib. (1 ex.).

23. *Gecko Stentor*. Daud Cantor (2 exemplarie).

24. *Bungarus semifasciata*. Kuhl (1 exempl.).

25. *Tropidonotus subminiatus*. Reinard, Boie (1 ex.)

26. *Pufo melanostictus*. Schneider (1 exempl.).

27. *Bronchocela cristatella*. Kuhl (2 exempl.).

28. *Callophis intestinalis* spec. Laurenti.

III. Sierpi etc. din Iav'a (si Sumatra).

1. *Dipsas multimaculata*. Schlegel (2 exemplarie)
2. *Tropidonotus vittatus*. (Linee) Schlegel (3 ex.).
3. *Tragops prasinus* sp. Boie. Dum. Bib. (7 ex.).
4. *Dendrophis picta* spec. Gmel. Schlegel (8 ex.).
5. *Tropidonotus quincunciatus*. Schlegel (3 ex.).
6. *Ptyas korros* sp. Schlegel Cope.
7. *Bungarus semifasciatus*. Kuhl (3 exemplarie).
8. *Calamaria Gerwaisii*. D. B. (1 exemplariu).
9. *Hypsirhina enhydris*. D. B. (4 exemplarie), spec. Sneider.
10. *Tropidonotus trianguligerus*. Schlegel (1 ex.).
11. *Bronchocoela*. D. B. (6 exemplarie).
12. *Geko guttatus*. Daud. (4 exemplarie).
13. *Tiliqua rufesiens*. Schaw. (1 exemplariu).
14. *Monopterus javanicus*. Lac. (5 exemplarie).
15. *Tysiphone rhodostoma* spec. Reinw. (1 ex.).
16. *Amphierma subminiatus* Reinw. D. B. (2 ex.).
17. *Bufo melanostictus*. Sneid. (1 exemplariu).
18. *Draco volans*. L. (1 exemplariu).
19. *Hemidactylus frenatus*. D. B. (2 exemplarie).
20. *Hemidactylus Coctaei*. D. B. (1 exemplariu).
21. *Tachydromus sexlineatus*. Daud. (1 exempl.).

IV. Pesci etc. din diferite partii.

1. *Carani carangus*. C. V. Rio Iuneiro.
2. *Zamenis florulentus* Geoffr. D. B. Aegypten.

3. *Gerres rhombeus*. C. V. Bahia.
4. *Mesoprion uninotatus*. C. V. Bahia.
5. *Protopterus annectens*. Owen Nil.
6. *Polypterus senegalus*. Owen Nil.
7. *Gobius ophiocephalus*. Pall. Adria.
8. *Gobius exanthematosus*. Pall. Adria.
9. *Blennius gattorugine*. Will. Adria.
10. *Blennius ocellaris*. C. V. Adria.
11. *Serranus scriba*. L. Adria.
12. *Zeus faber* L. Adria.
13. *Scomber colias*. Gmel. Adria.
14. *Oblata melanura*. C. V. Adria.
15. *Cobitis taeni*. L. Dalmat. (3 exemplarie).
16. *Amiurus catus* sp. L. (1 exemplariu).
17. *Massachus*. N. Am. (2 exemplarie).
18. *Branchiostoma lubricum* spec. Pall. Neapole. (6 exemplarie).

V. Pesci din riulu Barito si Teweh din Borneo.

19. *Polynemus paradiseus*. Linee (3 exemplarie).
20. *Potia macracanthus*. Bleeker (7 exemplarie).
21. *Potia hymenophyxi*. Bleeker (7 exemplarie).
22. *Chonerhinus modestus*. Bleeker.
23. *Epalzeorhynchus callopterus*. Bleeker (1 ex.).
24. *Lais hexanema*. Bleeker.
25. *Cryptopterus Palembangensis*. Bleeker spec. Gunther.
26. *Dangila fasciata*. Bleeker.
27. *Barbus* . . . .
28. *Hemibagrus nemurus*. Bleeker.
29. *Osteochilus* . . . .
30. *Bagrarius Buchanani*. Bleeker (1 exemplariu).
31. *Bagroides melanopterus*. Bleeker (2 exempl.).
32. *Tetrodon Palembangensis*. Bleeker (1 exempl.).

VI. Insectele donate, ± 800 de bucati, sunt adunate intre anii 1870 până în 1881 pe insulele Borneo, Iav'a si Sumatr'a. O parte din ele inca nu sunt cunoscute.

Următoriele sunt denumite:

1. *Cissitis testaceus*. Fabricius.
2. *Catharsius molossus*. Linee.
3. *Aigosoma javanicum*. Redtenbacher.
4. *Clytus annularis*. Fabricius.
5. *Xilotrupes Gideon*. Linee.
6. *Cicindela aurulenta*. Fabr.
7. " *superba*, Kollar.
8. " *triguttata*. Herbst.
9. *Toxicum quadricorne*. Fabr.
10. *Chlaenius bimaculatus*. Dy.
11. *Chlaenius javanus*.

12. *Chlaenius limbatus*. Dg.
13. *Chlaenius* spec. ? ?
14. *Pharopsophus javanus*. Dg.
15. *Pussalus emarginatus*. Fabr.
16. *Mastohilus polyphylus*. Mac-Leay.
17. *Macronota monacha*. Gory.
18. *Glycyphana conspersa*. Gory.
19. *Plocaederus fulvicornis*.
20. *Neocerambyx aurifaber*. White.
21. *Camaria* spec. ?
22. *Scotaeus corallipes*.
23. *Anomala bicolor*. Fabr.
24. *Anomala* ?
25. *Leucopholis alba*.
26. *Oryctes rhinoceros*.
27. *Lepidiota* ?
28. *Copris bucephalus* Fabr.
29. *Xylotrupes gideon*.
30. *Aegus acuminatus*. Fabr.
31. *Cycloptalmus tarandus*. Dumberg.
32. *Batocera alba fasciata*. Degeer.
33. *Melolonta sulcipenis*.
34. *Catarsius sabaesus*. Fabricius.
35. *Onthophagus bubalus*.
36. *Phloeoborus* ?
37. *Adoretus umbrosus*. Fabr.
38. *Temnorhynchus* ?. Hoppe.
39. *Serica pruinosa*. Burmeister.
40. *Belonota* ?
41. *Cybister* ?
42. *Eunectes* ?
43. *Trogosita maritana*.
44. *Figulus* ?
45. *Triplaloma sexnotata*. Wiedem.
46. *Eumorphus convescicollis*.
47. *Episcapha* ?
48. *Apogonia*.
49. *Orychodes serirostris*.
50. *Paryrhynchus latirostris*.
51. *Passalus bicolor*.
52. *Passalus* ? ?
53. *Anomala communis*.
54. *Serica* ?
55. " *Valgus* ?
56. *Diatomocephala simplex*.
57. *Diatomocephala maculicollis*.
58. *Epeotes luscus*. Fabr.
59. *Telephorus* ?
60. *Prionocerus coeruleipennis*.

61. *Amarygmus splendidus*.
62. *Amarygmus* ?
63. *Aplosonyx albicornis*. Wied.
64. *Aspidomorpha miliaris*. Fabric.
65. *Aspidomorpha amabilis*. Bohem.
66. *Panesthia morio*.
67. *Coptocyclus scalaris*.
68. *Coptocyclus* ?
69. *Panesthia javanica*. Aud. Serv.
70. *Periplaneta rhombifolia* (Kakerlak limb'a malaja).
71. *Epilampra lurida*.
72. *Tenodera superstitiosa*.
73. *Hurodula stagmatoptera unimaculata*.
74. *Cuchomena moluccarum*. Sauss.
75. *Myronides Pfeifferae*. Stal. Westw.
76. *Conocephalus differens*.
77. *Conocephalus* ?
78. *Truxalis nasuta*. Linee.
79. *Acridium melanocorne*. Serville.
80. *Acridium* ?
81. *Conocephalus* ?
82. *Lygistorpterus melanurus*.
83. *Luciola albicincta*. M. B.
84. *Luciola testacea*.
85. *Nyctobatus impressus*.
86. *Lycidae* ?
87. *Languria* ?
88. *Uloma impressa*.
89. *Euagoras sannio*. M. C.
90. *Pyrrhocoris Coqueberti*. Fab.
91. *Callidea Stockerus*.

VII. Scorpioni miriopidi etc. din Borneo si Iav'a.

1. *Pandinus indicus* Linee vel *Buthus Cyaneus* Koch.
2. *Palamnaeus costimanus* varietas *Borneensis*. C. L. Koch.
3. *Scolopendra*. Nnuport.
4. *Heterostoma sulcidens*.
5. *Scolopendra de Haanii*. Brandt.
6. *Scolopendra morsitans*.
7. *Isometrus maculatus*.
8. *Tenodera superstitiosa*. Iava.
9. *Stagmadoptera unimaculata*. Iava.
10. *Pseudophylus uninotatus*. Iava.
11. *Mecopoda elongata*. Borneo-Iava.
12. *Gryllotalpa africana*.
13. *Cicada imperatorium*. Westwood.
14. *Sphaeropoeus bicollis*. Karsch.

VIII. Paseri (176 de bucati) adunate dela Moeara Teweh, langa rfulu Barito, din Borneo.

1. *Ketupa javanensis*.
2. *Harpactes Duvaucelii*.
3. *Nyctiornis amictus*.
4. *Merops badius*.
5. *Megalaima versicolor*.
6. *Megalaima mystacophanos*.
7. *Megalorhynchus fuliginosus*.
8. *Halcyon Javana*. Gray.
9. *Halcyon atricapilla*. Steph.
10. *Alcedo Menniting*. Horsf.
11. *Cymbirhynchus macrorhynchus*.
12. *Grachula Javana* (in limb'a malaja: Beo). Osbek.
13. *Eurylaimus ochromallus*. Raffl.
14. *Eurylaimus javanicus*. Horsf.
15. *Eurilaimus orientalis*. Linee.
16. *Alophonerpes gutturalis* (vel *Alophonerpes Fischeri*. Brigf.
17. *Phaiopicus badius*.
18. *Xylolepes validus*. Reinw.
19. *Chloropicus miniatus*.
20. *Phaiopicus tristis*. Raffl.
21. *Meiglyptes brunneus*.
22. *Calyptomena viridis*.
23. *Dissemurus brachiforus*. Temmink.
24. *Micronysus soloensis*.
25. *Spizaetus limnaetus*. Horsf.
26. *Centropus eurycercus*. Hay.
27. *Centropus lepidus*. Horsf.
28. *Phoenicophagus viridis-rufus*.
29. *Zanclostomus Dairdii*. Lesf.
30. *Rhinorta chlorophaea*. Raffl.
31. *Pitta atricapilla*. Temm.
32. *Phyllornis malabarica*.
33. *Phyllornis Sonneratii*. Gray.
34. *Irena turcosa*. Wald.
35. *Tchitrea paradisi*. Linee.
36. *Cyornis Tickelliae*.
37. *Calornis chalibea*. Horsf.
38. *Dicrurus pectoralis*. Wallace.
39. *Nyctiornis Athertoni*. M. Cleland.
40. *Picus mentalis*. Temmink.
41. *Cuculus orientalis*.
42. *Cuculus fugax*. Horsf.
43. *Palaeornis malacensis*.
44. *Euplocomus ignitus*.

- Tuk.
- 45. Rollulus coronatus.
  - 46. Coturnix ? ?
  - 46. b) idem (necunoscutu).
  - 47. Ptilonotus jambu. Gimel.
  - 48. Carpophaga sylvatica (limb'a malaja: briggem).
  - 49. Treron Capellei. Temmink.
  - 50. Treron (columba) aromatica.
  - 51. Treron chloroptera.
  - 52. Timulea grisea. Gray.
  - 53. Copsichus macrourus.
  - 54. Copsichus ? ?
  - 55. Dicrurus brachiforus?
  - 56. Rhipidura javanica.
  - 57. Dicacum percussum. Gray.
  - 58. Aethopyga lavostriata.
  - 59. Arachnothera longirostris. Temmink.
  - 60. Bacero anthracicus.
  - 61. Buceros pica.
  - 62. Buceros convescus.
  - 63. Platysmurus aterrimus.
  - 64. Glareola orientalis.
  - 65. Gallinura phoenicura.
  - 66. Charadrius pluvialis. Linée.
  - 67. Geronticus papillonis. Temm.
  - 68. Ardea macensis.
  - 69. Ardea ruficapila? (vel intermedia?) Temm.
  - 70. Ardea livida. Licht.
  - 71. Tringa brevirostris. Temm.
  - 72. Totanus glareola.
  - 73. Gallinago megala.
  - 74. Gallina eurizona.
  - 75. Bubo sumatranus orientalis. Raffl.
  - 76. Spizaetus alboniges.
  - 77. Spizaetus limnoetus.
  - 78. Spizaetus Caligulus. Raff.

IX. Alte animale totu dela Moeara Teweh (Borneo).

- 1. Herpestes javanicus.
- 2. Saurus bicolor.
- 3. Funambulus plantanis? Lesson.
- 4. Funambulus nigrovittatus?? Jung.
- 5. Funambulus Rafflesii? Vig. u. Horsf.
- 6. Funambulus ephippium. Muller.

PARTEA OFICIALA.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu in siedinti'a dela 14 Septembrie n. 1882.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a vice-presiedinte. Membri presenti: P. Dunc'a, Br. D. Ursu, P. Cosm'a, V. Romanu, B. P. Harsianu, G. Baritiu, I. Popescu, C. Stezariu, Eug. Brote.

Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

120. Cassariulu presenta conspectulu despre starea casei Asociatiunii la diu'a de 14 Septembrie n. 1882, din care se vede, ca fondulu Asociatiunii este de: 81,343 fl. 73 cr. (Nr. exh. 297/1882).

— Spre sciintia.

121. In legatura cu cele de sub Nrulu precedentu se arata ca s'au inscrisu: a) ca membri noi cu ocasiunea adunarei generale din Desiu: Alexandru Rakotzi si Alexe Bogdanu din Desiu, Ioanu Georgiu din Gherl'a, Alexandru Mic'a din Deés-akna, Alexe Latisiu din Lapusiulu-ungurescu, Ioanu Popu Reteganulu din Buciumu-Siésa, Clementu Popu din Bred-Silvanu, Samuilu Cupsi'a din Cupsieni, Vasilie Popu din Gherl'a, Grigorie Stetiu din Gherl'a, Iovu Imbuzanu din Diviciorii-Mari, Vasiliu Borgovanu din Gherl'a, Stefanu Filipu din Remetea, Stefanu Iliesiu din Cristoltiulu-mare, Ioanu Balintu din Fúzes, Augustu Sighiartó din Agriesiu, Ioanu Fodoreanu din Gherl'a, Alexe Larionessi din Budusiu, Dr. Vasilie Lucaciu din Satu-mare, dómn'a Paulin'a Lucaciu din Satu-mare, Gerasimu Dómide din Rodn'a-vochia, Grigorie Dragosiu din S. Marghitu, Petru Cherebetiu din Kaczlo, Ioanu Goronu din Cusdrióra, Vasilie Porde din Gherl'a, Vasilie Puscariu din Sântejude, Ioanu Andreiu de Doms'i'a din Rachisiu, Dionisie Deak din Bontiu. (Nr. exh. 291/1882).

b) Totu la acea adunare, ca membru pe viétia: Iosifu Crisianu, avocatulu in Abrudu, si deadreptulu la comitetu dn'a Mari'a ved: Frank de Frankenstein nasc. Dorofteiu din Bistritia, membru pe viétia. (Nr. exh. 284/1882).

— Spre sciintia.

122. Cassariulu presenta particulariulu de drumu alu oficialiloru Asociatiunii, cari au participatu la adunarea generala dela Desiu, din 27—39 Augustu 1882 si anumitu a: secretariului I-iu cu . . . . . 15 fl. 70 cr. a secretariului alu II-lea cu . . . . . 15 „ 82 „ a cassariului cu . . . . . 16 „ 26 „ preste totu dar' cu . . . . . 47 fl. 78 cr. (Nr. exh. 295/1882).

— Sum'a de 47 fl. 78 cr. se aviséza la cassa spre plaire la man'a amintitiloru oficiali, din positiunea prelimitata in bugetu pentru „spese extraordinarie.“

123. Comisiunea esmisa in siedinti'a comitetului dela 14 Augustu a. c. pentru revisiunea computului secretariului I-iu despre spesele cancelariei dela 12 Decembre 1880 pana la 18 Decembre 1881, raportéza, ca a aflatu perceptiunile con-

sunătoare cu sumele ridicate spre acestu scopu dela cass'a Asociatiunei. Ce privesce erogatele, ele inca sunt acceptabile si arata unu supererogatu de 18 fl. 74 cr., deci se propune si (Nr. exh. 294/1882).

— Comitetul decide, cá superogatul de 18 fl. 74 cr. sè se avizeze la cassa spre platire la man'a dlui secretariu I-ii din sum'a votata in bugetulu pro 1882/3 pentru acoperirea speseloru cancelariei.

124. Se presenta procesele verbale ale siedintieloru I, II, III, dela adunarea generala a Asociatiunei tinuta in 27—29 Augustu 1882 in Desiu.

— Spre sciintia, remanendu a se face in specialu la fiecare decisiune dispositiunile de lipsa pentru punere in lucrare.

125. In conformitate cu decisiunea adunarei generale, cuprinsa in procesulu verbale sub Nr. 21 se aduce la cuno-scintia, cá adunarea generala a datu comitetului absolutoriu pentru administrarea averei Asociatiunei in anulu 1881/2.

— Spre sciintia.

126. In conformitate cu decisiunea adunarei generale cuprinsa in procesulu verbale sub Nr. 22, comitetulu este insarcinatu a publicá in organulu Asociatiunei „Transilvani'a“ conspectulu despre stipendistii Asociatiunei dela intemeierea ei pâna la adunarea generala din anulu 1882; a'lu continuá dupa putintia cu tóte datele cerute de adunarea generala din 1881, si a publicá la finea fia-cârui anu aceste continuari in organulu amintitu.

— Spre sciintia si conformare.

127. In conformitate cu decisiunea adunarei generale, cuprinse in procesulu-verbale sub Nr. 23, 31, 43 petitiunile: lui Ioanu Gavrilasiu pentru unu stipendiu la academi'a orientala din Vien'a, a scolei romane din Becleanu, a eforiei scolare din Campeni, a senatului scolasticu din Siomcut'a, a senatului scolasticu din Simleu, pentru ajutórie pe sém'a scólororu de acolo, si a Mariei Turtureanu, pentru unu stipendiu la pedagogia, se transpunu comitetului spre competenta afacere.

— Spre sciintia, avendu cererile, afara de cea a lui I. Gavrilasiu, pentru care nu se afla positiune preliminarata in bugetu, a se pertractá in marginile bugetului la positiunile speciale.

128. In conformitate cu conclusulu adunarei generale, cuprinsu in procesulu verbale sub Nr. 25 se aduce la cuno-scintia, cá s'au declarat de membri ordinari ai Asociatiunei dd.:

Carol Davila, medicu, siefu alu serviciului militariu-sanitariu din Bucuresci;

Alexandru Davila, privatieru in Bucuresci;

Grigorie Em. Lahovari, proprietariu in Bucuresci;

Teodoru Burad'a, profesoru la conservatoriulu de musica in Iasi;

Ioanu Popescu, profesoru si directoru in Berladu, cá membru fundatoriu, si

Nicolae Nicorescu, proprietariu in Berladu, cá membru ordinariu pe viétia; cari fiindu suditi straini, se recere cá alegerea lor se fia supusa aprobarei in. ministeriu de interne.

— Spre sciintia, avendu a se face pasii necesari in intielesulu statuteloru pentru dobendirea intaririi alegerei lor dela locurile competente.

129. In conformitate cu conclusulu adunarei generale, cuprinsu in procesulu verbale sub Nr. 26, se aduce la cuno-scintia, cá stipendiile de câte 100 fl. votate pentru tineri ce aru voi a se perfectená in o maiestria de lemnaria, au si pe viitoriu a se conferi, ceteris paribus, cu preferintia tinerilor din muntii apuseni ai Transilvaniei.

— Spre sciintia si conformare.

130. In conformitate cu decisiunea adunarei generale cuprinsa in procesulu verbale sub Nr. 28, in caus'a vinderei averei remase dupa Avramu Iancu si testate Asociatiunei, — comitetulu este insarcinatu a-si cástigá datele necesarie despre valoarea adevrata a averei, si pe bas'a acestor'a si in cointielegere cu alti barbati din acelu tienútu, pe cari va avea a-i consultá, a statori conditiunile pentru vinderea amintitei averi, asiá cá ea sè se póta face inca in decursulu anului curentu.

Totu-odata, dupa ce venitul averei incepédu dela mórtea testatorelui, compete fondului, pentru care a fostu destinatu, comitetulu sè-si cástige informatiuni despre venitul adusu si se provóce pre curatoru, respective manipulatorii averei a-si dá computulu, si eventualu, pentru indeplinirea acestei afaceri se intenteze chiaru procesu. Despre resultatu se faca raportu proximei adunari generale.

In legatura cu aceste, adunarea generala, conformu decisiunei cuprinse in procesulu verbale sub Nr. 38, transpune comitetului o propunere a dlui Ladislau Vajda, care cere cá intravilanulu susu-numitului testatoru binemeritatu sè nu se venda, ci sè se pastreze si conserveze in semnu de pietate, din proprietatea Asociatiunei, ce va resultá dupa vinderea celeilalte proprietati testate.

— Comitetul decide a cere dela subcomitetulu dèspartimentului Abrudu, cá in cointielegere cu alti barbati din acelu tienutu sè-i dea informatiuni exacte atatu in privinti'a pretiului, cu care s'aru putea vinde realitatile testate de Avramu Iancu, câtu si in privinti'a modalitatiei, cum, in semnu de pietate cátra binemeritatu repausatu, s'aru putea conservá intravilanulu in proprietatea Asociatiunei; ér' dela curatorii, respective manipulatorii averei testate, comitetulu decide a cere dare de séma exacta despre venitul de pâna acum dupa averea testata si despre folosirea acestui venit.

131. In conformitate cu conclusulu adunarei generale, cuprinsu in procesulu verbale sub Nr. 80, propunerile dlui Dr. A. P. Alexi, profesoru in Naseudu, cari privescu infintia-rea sub auspiciile Asociatiunei, de statii meteorologice in pârtille locuite de romani, se transpunu comitetului spre studiare si raportare la alta adunare generala.

— Spre sciintia, incredintiandu-se propunerile dlui Alexi unei comisiuni, compuse din domnii: Ioanu Popescu, Eugenu Brote si Dr. D. P. Barcianu, spre studiare si raportare.

132. In conformitate cu conclusulu adunarei generale, cuprinse in procesulu verbale sub Nr. 33, se aduce la cuno-scintia, cá aprobându-se propunerea comitetului, de acum inainte anulu de gestiune alu Asociatiunei, este anulu solaru, adeca dela 1-a Ianuarie pâna la 31 Decembre a fia-cârui anu. Bugetulu viitoriu, cuprinde prin urmare timpul dela 1-a Septembrie 1882 pâna la 31 Decembre 1883, ér' ratiociniulu proximu se va presentá numai la adunarea generala din anulu 1884.

— Spre sciintia si conformare, avendu a se comunicá oficiului cassei conclusulu din cestiune.

133. In conformitate cu conclusulu adunarei generale, cuprinsu in procesulu verbale sub Nr. 34, se aduce la cuno-scintia, cá adunarea generala a aprobatu propunerea comite-tului de a se luá pe viitoriu, incependu cu 1-a Septembrie 1882, titulo tax'a de administratiune, in favorulu fondului Asociatiunei, dela tóte fondurile, fundatiunile si depositele, ce se administréza de comitetulu Asociatiunei, dupa capitalulu fonduriloru administrate, câte 1% pe anu, din veniturile anu-ale ale acestoru fonduri.

— Spre sciintia si conformare, avendu a se comunicá acestu conclusu oficiului cassei cu aceea, cá de basa va servi pentru acum starea amintiteloru fonduri la 31 Decembre 1882, ér' pe viitoriu starea loru la 31 Decembre a fia-càrui anu.

134. In conformitate cu conclusulu adunarei generale, cuprinsu in procesulu verbale sub Nr. 39 se aduce la cuno-scintia, cá adunarea generala nu a aprobatu propunerea comitetului pentru escrierea de premii pentru dissertatiuni, de cuprinsu metodicu si didacticu, cu scopu de a prepará tere-nulu pentru compunerea de càrti scolastice dupa principii mai omogene.

— Spre sciintia.

135. In conformitate cu conclusulu adunarei generale, cuprinsu in procesulu verbale sub Nr. 40 se aduce la cuno-scintia preliminarulu de bugetu pentru timpul dela 1-a Sep-tembrie 1882 pàna la 31 Decembre 1883. Din acestu preli-minariu se vede, cá sum'a menita pentru distribuire este de 6706 fl., sum'a distribuita cá spese de administratiune, sti-pendii si ajutórie de 6598 fl., remane in favorulu cassei Aso-ciatiunei unu restu de 107 fl. 4 cr.

— Servesce spre sciintia si se aviséza la cassa spre pla-tire sumele cuprinse in preliminaru la positiunile 1—10, cá spese de administrare, conformu reguleloru stabilite in statute si in decisiuni anterióre.

Ce privesce positiunile de sub B, si anumitu:

positiunea 11, fiindu amendoue stipendiile vacante, se escrie concursu nou;

la pos. 12, fiindu unu stipendiu vacantu, se escrie con-cursu nou pentru acestu stipendiu;

la pos. 13 si 14, fiindu stipendiile ocupate, remanu si mai departe in folosirea celoru ce le-au avutu;

la pos. 15, fiindu amendoue stipendiile vacante, se escrie concursu nou;

la pos. 16. Privindu-se stipendiulu tinerei Sofi'a Ghil'a de vacantu, se escrie concursu pentru amendoue stipendiile;

la pos. 17. Fiindu unu stipendiu impartitu in 2 jume-tati de câte 50 fl. ocupatu, remane si pe anulu urmatoriu in folosirea celoru ce l'a avutu; pentru alu doilea stipendiu se escrie concursu;

la pos. 18, fiindu unu stipendiu vacantu, se escrie con-cursu, alu doilea remane in folosirea celui ce l'a avutu in trecutu;

la pos. 19, fiindu stipendiulu vacantu, se escrie con-cursu nou;

la pos. 20, fiindu stipendiulu vacantu, se escrie concursu:

la pos. 21, fiindu stipendiulu nou creatu, se escrie con-cursu;

la pos. 22, fiindu stipendiulu ocupatu, remane in folosi-rea celui ce l'a avutu;

la pos. 23, fiindu ajutoriulu ocupatu, remane in folosirea celui ce l'a avutu;

la pos. 24, fiindu ajutóriele pentru meseriasi ocupate, remanu in folosirea celoru ce le-au avutu;

la pos. 25, ajutórie pentru meseriasi, se escrie concursu pentru 4 ajutórie à 25 fl. pentru sodali si 8 ajutórie à 12 fl. 50 cr. pentru invetiacei de meserii;

la pos. 26, ajutórie pentru scóle, se amana decisiunea pe alta siedintia, ér'

pos. 27, servesce spre sciintia.

Escreriile de concursu se facu pe bas'a dispositiuniloru si normativeloru anterióre.

136. In conformitate cu conclusulu adunarei generale, cuprinsu in procesulu verbale sub Nr. 41 se aduce la cuno-scintia, cá adunarea generala aprobandu propunerea comite-tului cu privire la nou'a investire a averei, a hotarítu, cá pe viitoriu cu sum'a pàna la 20,000 fl. din averea Asociatiunei, sè se cumpere o realitate de casa in Sibiiu, $\frac{1}{4}$ din averea intréga sè se depuna in bani gat'a, la institute bune de pas-trare spre fructificare, ér' $\frac{3}{4}$ pàrti sè se investésca in efecte publice bune.

Spre sciintia, avendu cassariulu si controlorulu se faca comitetului raportu despre modalitatea punerei in lucrare a conclusului in ce privesce depunerea baniloru la institute de pastrare si in ce privesce investirea in efecte publice, ér' càtu pentru procurarea realitatii de casa in Sibiiu, se esmite o co-misiune compusa din membri: Br. Davidu Ursu, Ioanu Pope-scu, Visarionu Romanu, Eugenu Brote, B. P. Harsianu si Par-tenie Cosm'a, spre a studiá cestiunea si a raportá la tim-pulu seu.

137. In conformitate cu conclusulu adunarei generale, cuprinsu in procesulu verbale sub Nr. 42 comitetulu e insar-cinatu cá:

1. In ratiociniile viitóre, unde se arata veniturile, sè se indice la titlulu de venite, in specialu si capitalulu dela care resulta respectivulu venitu.

2. Pentru fia-care fondu alu Asociatiunei sè se compuna preliminaru deosebitu despre venite si spese, avendu a se observá cele amintite in punctulu precedentu, si avendu a se tiparí proiectulu de bugetu lãnga ratiociniu.

3. La compunerea proiectului de bugetu sè se introduca pe lãnga sumele preliminate si sumele efective din doi ani precedenti pentru observare si orientare.

4. La compunerea preliminarului de bugetu, la punc-tulu primu alu perceptiuniloru are sè se introduca sum'a eco-nomisata din bugetulu anului trecut, ér' la punctulu primu alu erogatiuniloru, eventual'a suma, cu care s'a trecut prestu bugetulu anului precedentu.

— Spre sciintia, si conformare, avendu a se comunicá conclusulu oficiului de cassa.

138. In conformitate cu conclusulu adunarei generale, cuprinsu in procesulu verbale sub Nr. 44 se aduce la cuno-scintia, cá dlu Georgiu Baritiu, I-iulu secretariu alu Asocia-

tiunei a oferitu sum'a de 100 fl. v. a. pentru a se dá cá stîpendii la 2 orfane, eleve la vre-o scóla capitala.

— Spre sciintia, avendu a se purcede cu conferirea acestoru stîpendii, conformu normelor, ce se observa la conferirea stîpendiilor Asociatiunei.

139. In conformitate cu conclusulu adunarei generale, cuprinsu in procesulu verbale sub Nr. 48, comitetulu este insarcinatu a suplini prin substituire pâna la adunarea generala viitoare postulu de bibliotecariu si archivariu.

— Se insarcineza biroulu a face in acésta privintia o propunere in siedinti'a viitoare.

140. In conformitate cu conclusulu adunarei generale, cuprinsu in procesulu verbale sub Nr. 50, disertatiunile lui A. Borgovanu, intitulate: „O excursiune atenta prin istori'a pedagogiei si a instructiunei la Romanii cei vechi“, cetita in adunarea generala; a lui Simeonu Stoic'a, medicu cercualu, intitulata: „Mazerea séu linteá din carnea rîmatoriloru in legatura cu Toenia solitaris dela omu“ si a lui Dr. A. P. Alexi, intitulata: „Despre insemnatatea sciintiei meteorologice la noi“ se transpunu comitetului spre publicare in „Transilvani'a“ organulu Asociatiunei.

— Spre sciintia si conformare.

141. In conformitate cu conclusulu adunarei generale, cuprinsu in procesulu verbale sub Nr. 51, fiindu adunarea generala viitoare a Asociatiunei, fixata pentru orasiulu Brasiovu, comitetulu e insarcinatu a se pune de timpuriu in cointelegere cu subcomitetulu despartimentului Brasiovu, spre a fixá timpulu pentru tinerea adunarei generale si spre a stabili cele necesarie pentru desvelirea monumentului repausatului Andreiu Muresianu.

— Spre sciintia, avendu a se solicitá, mai inainte de a serie subcomitetului din Brasiovu, raportulu comisiunei esmise din sinulu comitetului, in caus'a monumentului lui Andreiu Muresianu.

Sibiiu, d. u. s.

Autenticarea acestui procesu verbale se concrede domniloru: Cosm'a, Romanu si Harsianu.

Iacobu Bolog'a m. p., Dr. D. P. Barcianu m. p.,
v.-presiedinte. secretariu alu II-lea.

S'a cetitu si verificatu. Sibiiu, 18 Septembrie n. 1882.

V. Romanu m. p. B. P. Harsianu m. p. P. Cosm'a m. p.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatú in siedinti'a ordinara dela 26 Octombree n. 1882.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte. Membri presenti: Davidu Br. Ursu, Paulu Dunc'a, Partenie Cosm'a, Dr. Il. Puscariu, Ioanu Popescu, Visarionu Romanu, Basiliu P. Harsianu, Constantinu Stezariu.

Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

142. Cassariulu presenta conspectulu despre starea casei Asociatiunei la 26 Octombree a. c. Din acestu conspectu

se vede, cá averea Asociatiunei este de 80,984 fl. 16 cr. (Nr. exh. 373/1882).

— Servesce spre sciintia.

143. Cassariulu presenta conspectulu despre starea fondului Academiei de drepturi la datulu dela 26 Octombree n. a. c. Din acestu conspectu se vede, cá numitulú fondu are o avere de 19,121 fl. 8 cr. (Nr. exh. 374/1882).

— Servesce spre sciintia.

144. Secretariulu alu II-lea raportéza despre procesele verbale ale siedintieloru subcomitetului I (Brasiovu) de dtto 5 si 8 Iulie, despre raportulu subcomitetului privitoriu la activitatea sa in anulu 1881/2, despre procesulu verbale luatú in adunarea generala a despartimentului tinuta la 11 Iulie a. c. la Brescu si despre procesulu verbale alu siedintiei subcomitetului dela 26 Iulie n. a. c. prezentate comitetului centralu prin relati'a directiunei de dtto 4 Augustu. (Nr. exh. 258/1882).

Din procesele verbale ale siedintieloru subcomitetului se vede cá:

1. Pentru persónele subcomitetului, cari din oficiu au se mérga la adunarea generala din Brescu, avendu in vedere marea departare a acestei localitati dela Brasiovu, s'a decisu a acoperi spesele de caletoria din banii ce incurgu la subcomitetu.

2. Se constata, cá s'au incassatu taxe restante dela 16 membri ordinari à 5 fl. . . . . 80 fl. — cr.
dela 2 membri à 10 fl. . . . . 20 „ — „
taxe curente pro 1881/2 dela 7 insi . . . . . 35 „ — „
pentru diplome . . . . . 2 „ — „
tax'a de membru ajutatoriu . . . . . 1 „ — „
intratele pro 1881/2 dimpreuna cu unu restu

de cassa din anulu trecutu cu . . . . . 9 „ 31 „

facu la olalta sum'a de . . . . . 47 fl. 39 cr.

subtragendu-se spesele cu . . . . . 6 „ — „

remane restu de . . . . . 41 fl. 39 cr.

Din procesulu verbale alu adunarei generale se vede:

3. Cá dlu Coltofeanu a tinutu o disertatiune despre „Influinti'a religiunei asupr'a culturai omenesci“, care se transmite Comitetului spre a dispune publicarea ei in organulu Asociatiunei.

4. Cá s'au inscrisu membri noi ordinari dd.: V. Popea, L. Nastassi, Sp. Dimianu si C. Dimianu.

5. Cá s'au censuratu raportulu subcomitetului cu privire la manipularea sumelor, despre cari elu dispune si s'a aflatu in ordine.

6. Cá s'a hotaritu, cá pe viitoriu, cu ocasiunea adunariloru generale se se publice membrii agentureloru comunale, cari s'au aretatu indiferenti fatia de promovarea scopuriloru Asociatiunei; ér' comitetulu centralu se fia recercatu a trimite directiunei subcomitetului mai multe exemplare de statute si regulamente, pentru a se distribuí in fia-care comuna ce apartiene despartimentului.

7. Cá s'au hotaritu, cá la adunarile generale viitoare, barbatii din comunele ce apartienu despartimentului, cari s'au distinsu pentru inaintarea scopuriloru Asociatiunei, se se aduca cu numele la cunoscintia, spre a se propune comitetului cen-

tralu pentru a face despre aceste persoane mentiune onorifica in organulu Asociatiunei.

8. Că directorulu despartimentului cu unulu dintre membrii subcomitetului se viziteze agenturele comunale pe spezele despartimentului si se le organizeze de nou, indemnandu totuodata pe romani la spriginirea progresului in cultura, ér' scólele serace se le ajutoreze prin procurarea de recuisite necesarie, din sumele ce au intratu cá ajutórie la agenturi.

9. Că incassarea taxeloru dela membri sè se faca pe câtu se póte anticipative.

10. Că s'a realesu subcomitetulu vechiu, facèndu-se schimbări numai prin alegerea dlui L. Nastassi de cassariu si a dlui A. Bêrsanu de actuariu.

11. Că s'a facutu dispositiuni pentru invitarea adunarei generale viitóre a Asociatiunei la Brasiovu.

12. Că s'a solicitatu caus'a infiintari scólei de tiesutu in Satulungu.

13. Că s'a solicitatu caus'a ridicarei monumentului repausatului poetu Andreiu Muresianu.

14. Că facerea bugetului pro 1882/3 s'a incredintiatu subcomitetului.

15. Că tînerea adunarei generale proxime a despartimentului, pentru casulu cându adunarea generala a Asociatiunei s'aru tînea in Brasiovu, sè se tîna si ea in acestu orasiu.

16. In procesulu verbale alu subcomitetului de dtto 26 Iulie n. a. c. constatandu-se, că in cassa se afla 41 fl. 39 cr. pe cându subcomitetulu are a trimite comitetului centralu taxele dela 10 membri ordinari cu 50 fl. v. a. sum'a de 8 fl. 61 cr., ce lipsesce dela sum'a amintita de 50 fl., sè se scóta din colect'a facuta la adunarea generala din Brescu.

17. Cu privire la tînerea in evidentia a membriloru despartimentului, comitetulu centralu e recercatu se trimita o lista a tuturoru membriloru ordinari din despartimentulu Brasiovu, pre care ii are densulu insemnati.

18. In unu procesu verbale luat in o siedintia a membriloru Asociatiunei din Brasiovu, adunarea generala a Asociatiunei pro 1882/3 se invita in Brasiovu.

— Comitetulu decide: conclusele subcomitetului si ale adunarei generale din Brescu, amintite in extractu sub Nrii 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 servescu spre sciintia, cu aceea că, disertatiunea dlui Coltofeanu, amintita sub p. 3 se transpune redactiunei spre a o publicá in „Transilvani'a“, — că diplomele membriloru noi si amintiti sub p. 4 se voru trimite directiunei, care va avea a le estradá pe lãnga depunerea taxei pentru diploma; — că se apróba publicarea in adunarea generala a numeloru aceloru membri dela agenturile comunale, cari s'au aretatu zelosi pentru inaintarea scopuriloru Asociatiunei, ear' nu si publicarea numeloru celoru ce s'au aretatu indiferenti, pentrucu nu prin o astfeliu de procedere se se produca resentimentu in contra Asociatiunei: că biroulu e avisatu a trimite directiunei despartimentului câte 60 exemplarie dfin statute și regulamentu,

spre a se distribuí la agenturele comunale p. 6, — că se aviséza cassariulu a trimite o consemnare a membriloru, din despartimentu, pre care ii are desemnati in protocoálele cassei p. 17; — că subcomitetulu pe viitoriu este avisatu, a insemná, pentru a incungiu rá confusiuni neplacute, intregu numele celui nou inscrisu de membru, precum si caracterulu si loculu domiciliului (p. 4).

Cátu pentru cele cuprinse in extractulu de mai susu sub p. 1, privitoriu la rebonificarea speseloru de caletoria pentru membrii subcomitetului, cari din oficiu au se mérga la adunarea generala din Brescu, subcomitetulu are se asigneze aceste sume din sum'a intrata la cass'a densului cá ajutórie, inse numai pe lãnga presentarea unui particulariu de drumu censuratu de densulu, si avendu a fi cu cea mai mare crutiare, cá nu sumele intrate cá ajutórie pentru alte scopuri, sè se anguste prea multu prin erogatiuni cá cele amintite.

In privinti'a modului de a se face preliminarulu de bugetu pro 1882/3 amintitu in extractu sub p. 14 adunarile generale viitóre, respective subcomitetulu, sunt avisate a se conformá intru tóte prescrieloru §§. 16 si 20 din regulamentu.

Cu privire la cele amintite in p. 16 alu extractului despre incassarea taxeloru dela membrii ordinari si administrarea loru la comitetulu centralu, — subcomitetulu e de nou avisatu a trimite comitetului centralu tóte sumele ce intra la densulu cá taxe de diplome. (§. 18 din regulamentu).

In fine, fiindu-cá cu relatiunea de dtto 4 Augustu s'au trimisu comitetului 50 fl. cá taxe incassate dela 10 membri ordinari, fara cá se fia insemnati in punctulu respectivu alu procesului verbale 10 membri, ci numai 7, subcomitetulu e recercatu a comunicá câtu mai in graba numele tuturoru membriloru, câtu au platitu taxele amintite.

145. Membrulu V. Romanu, cá raportoru alu comisiunei esmise pentru studiarea causei, ce privesce ridicarea monumentului repausatului poetu Andreiu Muresianu, presenta verbalu-acestei comisiuni asupra hartiei conferentiei romaniloru din Brasiovu dela 29 Septembrie a. c. in acésta afacere.

Convingèndu-se comitetulu in decursulu desbateriloru, la care a datu ansa acestu raportu, că unele puncte au lipsa de a fi clarificate mai de deplinu

— decide: amânarea luarei conclusului pe alta siedintia, cându raportulu comisiunei va fi prezentatu in scrisu.

Sibiu, d. u. s.

Autenticarea acestui procesu verbale se concrede domniloru: I. Popescu, Dr. Puscariu, Harsianu.

Iacobu Bolog'a m. p.,
vice-presiedinte.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretariu alu II-lea.

S'a cetitu si autenticatu. Sibiu in 31 Octombre 1882.

I. Popescu m. p. Dr. H. Puscariu m. p. B. P. Harsianu m. p.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu in siedinti'a extraordinara dela 28 Octombre n. 1882.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte. Membri presenti: P. Dunc'a, E. Macelariu, I. St. Siulutiu, B. P. Harsianu, I. Popescu, I. V. Russu, V. Romanu, P. Cosm'a, G. Baritiu, Z. Boiu, C. Stezariu, E. Brote, D. Comsi'a.

Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

146. Se presenta raportulu comisiunei esmise, pentru studiarea afacerii cu ridicarea monumentului fericitului poetu Andreiu Muresianu. (Nr. exh. 375/1882).

Raportorulu acestei comisiuni B. P. Harsianu arata, ca studiandu toate actele privitoare la acestu monumentu, cu deosebire hotarirea conferentiei romanilor din Brasiovu de dtto 29 Septembrie a. c. care este de urmatoriulu cuprinsu:

„In privinti'a locului, unde aru fi de asediatu monumentulu din cestiune, romanii din Brasiovu declara, ca nu dispunu de locu publicu, ci numai de cimiteriulu celu nou alu bisericeii romane din cetate. Locu publicu s'aru putea obtiene numai pe cale petitionara. Catu pentru sum'a, cu care aru putea concurge la ridicarea acestui monumentu, se pote vedea din alaturat'a lista de subscriere.“

„Brasiovenii sunt de parere, ca in clipitele de fatia nu este cu putintia a se ridicá unu monumentu corespunditoriu cu marimea poetului si cu demnitatea romanilor ardeleni, si prin urmare credu, ca acésta cestiune aru trebui sè se mai amane. La casu de amanare, despre ceea ce membri conferentiei se róga se fia incunoscintiati, — romanii din Brasiovu se obliga, ca voru asiediá pana la proxim'a adunare generala a Asociatiunii transilvane la mormentulu repausatului Andreiu Muresianu o piatra comemorativa pe spesele proprii, maioritata comisiunei, luandu in consideratiune: 1. ca sum'a colectata pentru ridicarea monumentului face numai 3007 fl. 37 cr. cu care suma este preste putintia a ridicá unu monumentu corespunditoriu cu marimea poetului si cu demnitatea romanilor ardeleni.

2. Ca romanii din Brasiovu in scrisorea lor de dtto 29 Septembrie 1882 se obliga a asiediá pana la proxim'a adunare generala a Asociatiunii transilvane la mormentulu repausatului Andreiu Muresianu, o piatra comemorativa pe spesele lor, prin care mesura se satisface in parte dorintieloru si concluseroru aduse in adunarile generale ale Asociatiunii din Turd'a si Desiu, de a se asiediá la mormentulu poetului unu monumentu, spre care scopu s'au si pusu in lucrare listele de subscrieri si pana in 29 Septembrie a. c. dupa list'a ce s'au impartasitu s'au scrisu sum'a de 335 fl. v. a.

3. Ca pentru casulu de a se primí ofertulu si obligamentulu romanilor din Brasiovu, mentionatu in punctulu precedentu, — totu densii, dupa list'a de dtto 29 Septembrie a. c. au scrisu sum'a de 1200 fl. v. a. pentru ridicarea monumentului la unu locu publicu, prin care suma, banii colectati,

pentru ridicarea monumentului la locu publicu, ajungu la sum'a de 3007 fl. 37 cr. v. a. capitalu, afara de interese.

4. Ca acésta suma prin esmiterea listeloru de subscriere noua se pote urca la o suma, cu care se se pote ridicá monumentulu doritu la unu locu publicu si potrivit cu marimea poetului si cu demnitatea romanilor transilvaneni.

5. Ca sum'a de 442 fl. 49 cr. colectata pana la anulu 1880 de atunci incóce si pana acum'a prin subscriptiuni s'a urcatu la sum'a de 3007 fl. 27 cr. v. a. care impregiurare pote servi de unu nou impulsu la continuarea subscriptiunilor si a colecteloru pentru realisarea scopului maretiu.

6. Ca tote popórele si natiunile mai luminate in cultura si eterniséza pre poeti si barbatii lor destinsi prin semnele visibile, respective monumente ridicate la locuri publice;

7. Ca poetulu Andreiu Muresianu prin operele sale poetice a contribuitu multu la desteptarea romanilor, — pentru care natiunea fi datoresce recunoscintia; —

primesse mai inainte de tote hotarirea conferentiei romanilor brasioveni din 26 si 27 Septembrie a. c. impartasita prin charti'a de dtto 29 Septembrie a. c. si propune:

a) Onoratulu comitetu alu Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, ia spre placuta sciintia ofertulu, respective obligamentulu romanilor brasioveni, dupa care domnii se obliga a asiediá pana la proximá adunare generala a „Asociatiunii transilvane“ la mormentulu repausatului poetu Andreiu Muresianu o piatra comemorativa pe spesele lor proprii; dreptu acea se provóce pre confratii brasioveni prin directiunea despartimentului de acolo, ca fara amanare se puna la cale si asiediarea pietrei comemorative la mormentulu lui Andreiu Muresianu, asiá catu asiediarea aceleia pana la adunare generala proxima a „Asociatiunii transilvane“ se fie negresitu realisata“;

b) se provóce, ca se continue colectele dejá incepute in 29 Septembrie a. c. spre care scopu se se esmita liste noue de colecte si atatu prin organele despartimentului catu si prin agendele lui se se esecuteze cu tota energi'a possibila colectarea;

c) comitetulu se decida, ca colectele prin esmiterea listeloru noue, suntu a se continua atatu aici in Sibiiu catu si in provincia prin directiunile despartimenteloru si ale organeloru lor, cu scopu de a se poté ridicá unu monumentu la locu publicu, care se fie potrivit cu marimea poetului Andreiu Muresianu si cu demnitatea romanilor ardeleni.“

Fatia de votulu majoritatii comisiunei minoritatea prin membrulu V. Romann, propune:

Comitetulu, ca se pote lua o decisiune asupr'a propunerii conferintiei din 29 Septembrie a. c. a romanilor din Brasiovu, are trebuintia a sci, in care din formele aratate in parerea D-loru se pote esecuta mai corespunditoriu ridicarea monumentului in cursulu acestui anu, spre a se poté desveli la adunare generala viitoare. De acésta decide:

a) Se se provóce comitetulu despartimentului „Asociatiunii transilvane“ din Brasiovu, ca se esopereze unu locu pentru monumentu publicu.

b) Se se faca dóue schitie cu preliminaru de spese, unulu pentru asediarea monumentului la locu publicu, altulu pentru ridicarea lui in cimiteriu.

c) Domnii brasioveni se continue cu colectele in modulu inceputu, atátu pentru monumentu la locu publicu, cât și pentru monumentu in cimiteriu.“

In decúrsulu pertractariloru asupr'a acestoru doue propuneri, membrulu comitetului P. Cosm'a face urmatórea propunere.

„Comitetulu datoriu a esecuta conclusulu adunarei din Turd'a care pretinde, cá monumentulu lui Andreiu Muresianu, se se desvelésca cu ocasiunea adunarei generale ce se va tñe in Brasiovu, decide ridicarea monumentului posibilu intre imprejurarile de astadi, dupa modestele mijlóce care stau la dispositiune si cari se spera cu positivitate, cá pana la desvelirea lui se voru mai poté colecta. Fara amanare sè se iee mesurile necesarie, cá monumentulu se fie gata pana la adunarea generala din anulu viitoriu.

Se ia spre placuta sciintia zelulu romaniloru din Brasiovu de a contribuí sume mai considerabile pentru casulu, déca monumentulu s'aru ridicá la locu publicu, si de a contribuí sume mai modeste chiaru si in casulu, déca acel'a s'aru ridicá numai in cimiteriu.

Considerându in sa, cá conclusulu adunarei generale din Turd'a de sub Nr. prot. XXVII pretinde espresu, cá monumentulu se se puna la mormentulu lui Andreiu Muresianu, se decide, cá monumentulu sè se ridice in cimiteriu intre marginile unui budgetu de celu multu 2500 fl. v. a.

Comitetulu adoptându parerea minoritatii comisiunei cu maioritade de 8 voturi, contr'a 6 voturi.

— Decide:

a) a cere dela subcomitetulu despartimentului I (Brasiovu), cá in cointielegere cu conferenti'a romaniloru de acolo, se arete comitetului, in care din formele amintite in parerea conferentiei se poté esecutá mai corespundietoriu ridicarea monumentului in cursulu acestui anu, spre a se poté desveli la adunarea generala viitóre.

b) a cere dela acelasiu subcomitetu, ca se esopereze dela auctoritatile competente unu locu pentru monumentu publicu.

c) a dispune facerea a dóue schitie cu preliminaru de spese, unulu pentru asediarea monumentului la locu publicu, altulu pentru ridicarea lui la cimiteriu.

d) a provocá prin amintitulu subcomitetu pre domnii brasioveni a continuá colectele in modulu inceputu, atátu pentru monumentu la locu publicu, cátu si pentru monumentu in cimiteriulu nou alu bisericei romane din cetate.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presiedinte.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretariu alu II-lea.

Autenticarea acestui procesu verbale se concrede domniloru: Harsianu, Siulutiu, Popescu.

S'a verificatu. Sibiiu, in 2 Novembre 1882.

Basiliu P. Harsianu m. p.

Siulutiu m. p.

I. Popescu m. p.

Bibliografia.

Memorialulu

partidei nationale romane

compusu din insarcinarea conferentiei din Maiu 1881 a reprezentantiloru alegatoriloru romani a aparutu in limb'a magiara, romana si germana, fia-care in editiune separata si se poté procurá cu pretiulu de 1 fl. (si 5 cr. pentru portulu postalu) in Sibiiu la librari'a W. Krafft; Brasiovu: Nicolau I. Ciurcu; Clusiu: Ioh. Stein; Gherl'a: tipografi'a „Aurora“ si la alte librarii.

Comandele in detaiu se potu face mai usioru prin asig-natiuni postale.

Sumariu

alu materiiloru cuprinse in acestu memorialu.

Introductiune. Causel pentru care s'a compusu si publicatu acestu memorialu. — Adunarea conferentiei romaniloru din Ungari'a si Transilvani'a la Sibiiu in 12—13 Maiu 1881. Resultatulu ei. — Punctulu I alu programei: Autonomi'a Transilvaniei. Ratiunea ei de a fi. Teritoriulu. Numerulu locuitoriloru Transilvaniei. — Date istorice despre autonomi'a Transilvaniei. Dreptulu seu legislativu inainte cu 591 de ani si dupa aceea pana la 1542. Independenti'a sa pana la 1691. Autonomi'a sa in cursu de alti 177 de ani. Aparare energiósa a autonomiei prin magiari. — Uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, nu fusiunea. — Integritatea teritoriului transilvanu si Partes adnexae. Luptele dietei transilvane pentru acestea pana in 1847. — Luptele romaniloru pentru autonomi'a tieriei in 1848/9. — Vechimea si drepturile natiunei romanesci in Transilvani'a si Ungari'a. Escursiune critica asupr'a documentelor citate de cátra adversari. — Romanii au avutu ab antiquo in teritoriulu Transilvaniei si alu Ungariei districte proprie, voivodi si asiá numiti cnezi; ceea ce se adeverece cu mai bine de sieptedeci documente si citate din istorici. — Voivodi si vicevoivodi romani in Transilvani'a si Ungari'a. Actele diplomatice relative citate. — Usulu limbei romane. Escursiune istorica si critica. — Aplicarea limbiloru in viéti'a publica. Incerarile desperate de a exterminá limbi. — Legea electorala, asupritóre si absurda. — Postulatele conferentiei cuprinse sub nr.ii 3—4 si 7 ai programei sale. — Punctu 5 alu programei, despre libertatea religiósá si autonomi'a bisericeésca. — Ide'a patriotismului si cultivarea ei, acest'a si nu exterminarea de limbi poté se asigure existenti'a statului pe temeli'a federalismului istoricu, pe care si este fundata monarchi'a intréga. — Dualismulu. — Perseveranti'a natiunei romanesci asupr'a dreptelor sale postulate incepéndu dela 1687 in aprópe 200 de ani, sub Leopoldu I, Mari'a Teresi'a, Iosefu II, Leopoldu II, Franciscu I, Ferdinandu si pana in epoc'a de fatia. Suplicele din 1791, 1834, 1837, 1841—2. Adunarile dela Blasiu. Cele 16 puncte, 26 petitiuni, memorande si proteste. Sub absolutismu. Conferentie si deputatiuni 1861—3. Diet'a din 1863—4 la Sibiiu. Diet'a din 1865 dela Clusiu. Opiniunea separata. Petitiune. Alegeri la diet'a de incoronare. Perseveranti'a dela dualismu incóce, justificata si impusa romaniloru chiaru si prin tractarea loru cea mai vitréga sub sistem'a actuala, care lip-sita de ori-ce controla eficace le amerintiá cu perire. Iustiti'a in servitiulu suprematiei nationale. — Epilogu.